

PATVIRTINTA
Šiaulių r. Ginkūnų Sofijos ir
Vladimiro Zubovų mokyklos
direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 31 d.
įsakymu Nr. V-167

ŠIAULIŲ R. GINKŪNŲ SOFIJOS IR VLADIMIRO ZUBOVŲ MOKYKLOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO MOKYKLOJE TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiaulių r. Ginkūnų Sofijos ir Vladimiro Zubovų mokyklos (toliau – Mokyklos) smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo mokykloje tvarka (toliau – Tvarka) parengta vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190, Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Šiaulių rajono savivaldybės mokyklose tvarkos aprašu.

2. Mokyklos direktorius, darbuotojai, mokiniai, jų tėvai vykdydami smurto ir patyčių prevenciją mokykloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos Vaiko teisių pagrindų įstatymu, Mokyklos nuostatais, Darbo tvarkos taisyklėmis, Mokymo(si) sutartimi, Mokytojų pareigybės aprašymu, Rekomendacijomis dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. 1268), šia Tvarka ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais smurto ir patyčių prevenciją.

3. Ši Tvarka nustato prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugiai nuo smurto ir patyčių (įskaitant ir patyčias kibernetinėje erdvėje) aplinkai kurti mokykloje.

4. Tvarka remiasi šiuo principu – visi mokyklos bendruomenės nariai reaguoja į smurtą ir patyčias nepriklausomai nuo jų formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių ir imasi veiksmų visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų.

5. Tvaroje vartojamos sąvokos:

5.1. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

5.1.1. **žodinės patyčios:** pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.

5.1.2. **fizinės patyčios:** mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.1.3. **socialinės patyčios:** socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.

5.1.4. **elektroninės patyčios:** skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

5.2. **prevencija** – priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą;

5.3. **prevencijos priemonės**, nukreiptos į visus mokyklos mokinius, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems mokiniams, kuriems visai mokyklai taikomos prevencijos priemonės yra nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba;

5.4. **intervencija** – mokyklos vadovo, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų mokyklos darbuotojų (toliau – mokyklos darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

5.5. **Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui ir valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. Mokykloje draudžiama bet kokia smurto ir patyčių forma, nukreipta:

6.1. mokinių prieš mokinius;

6.2. mokyklos darbuotojų prieš mokinius;

6.3. mokinių prieš mokyklos darbuotojus;

6.4. mokyklos darbuotojų prieš kitus darbuotojus;

6.5. mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokinius, mokytojus.

II. SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJA IR STEBĖSENA MOKYKLOJE

7. Smurto ir patyčių prevencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, socialinis pedagogas, klasių vadovai, o ją vykdančią dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

8. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas vykdomas:

8.1. įgyvendinant prevencines programas;

8.2. integruojant į neformaliojo vaikų švietimo veiklas, organizuojant prasmingas, bendruomeniškumą, savanorystę, pilietiškumą, saviraiškų dalyvavimą skatinančias veiklas;

8.3. pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

9. Pozityvaus mokyklos mikroklimate kūrimas:

9.1. mokykloje kuriama mokymo(si) aplinka, palanki asmenybės ūgčiai, kuriami pozityvūs, tarpusavio pagarba, parama ir pasitikėjimu, bendromis vertybėmis grįsti santykiai, puoselėjamos mokinių stiprybės ir galios, skatinami ir stiprinami bendrumo, tapatumo ir priklausymo mokyklos bendruomenei jausmai;

9.2. pozityvaus mokyklos mikroklimate kūrimas ir puoselėjimas yra nenutrūkstamas, cikliškas procesas, susidedantis iš nuoseklių etapų:

9.2.1. mokyklos vaiko gerovės komisija, vadovaudamasi mokyklos veiklos kokybei įsivertinti ir tobulinti skirtais instrumentais ar kitais pasirinktais būdais (apklausa, stebėjimu, pokalbiais ar kt.), reguliariai renka informaciją apie mokymo(si) aplinkos saugumą, mokyklos bendruomenės narių tarpusavio santykius ir identifikuoja aktualias problemas;

9.2.2. mokyklos pozityvaus mokyklos mikroklimate kūrimu ir pozityvių vertybių puoselėjimu rūpinasi mokyklos vadovas, mokyklos vaiko gerovės komisija, į šį procesą įsitraukia visi mokyklos bendruomenės nariai, sprendimų ieškoma kartu diskutuojant ir tariantis;

9.2.3. numatomos prevencijos ir intervencijos priemonės, siekiant spręsti identifikuotas problemas, mažinti su jomis susijusius rizikos veiksnius ir didinti apsauginių veiksnių įtaką.

10. Mokinių pozityvių vertybių formavimas:

10.1. mokiniai aktyviai dalyvauja kuriant pozityvų mokyklos mikroklimatą, jų nuomonė ir idėjos yra išklausomos ir vertinamos, skatinamas bendruomeniškumas, mokinių saviraiškus dalyvavimas prasmingose veiklose;

10.2. sudaromos galimybės ir skatinamas mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų taikymas ir įtvirtinimas įvairiuose gyvenimo kontekstuose (pvz., skatinama savanorystė, dalyvavimas pilietinėje, socialinėje ir kitoje bendruomeninėje veikloje ir kt.).

11. Mokykla, vykdydama veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauja su mokinių tėvais, vietos bendruomene, savivaldybėse esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

12. Tėvų įtraukimas / įsitraukimas:

12.1. tėvų aktyvumo skatinimas: skatinamas tėvų dalyvavimas kuriant saugią mokymo(si) aplinką mokykloje, įtraukiant juos į priemonių planavimą ir įgyvendinimą, kitas veiklas, atstovavimą mokyklai vietos bendruomenėje;

12.2. tėvų konsultavimas, informavimas: vykdomas tėvų konsultavimas ir informavimas patyčių ir smurto prevencijos, saugios aplinkos mokykloje kūrimo klausimais.

13. Mokyklos direktorius yra atsakingas už šios Tvarkos parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, vykdymą ir pristatymą mokyklos bendruomenei. Saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi vaiko gerovės komisija.

14. Tvarkos įgyvendinimą koordinuoja direktoriaus įsakymu paskirtas asmuo, kuris:

14.1. ne rečiau kaip kartą per metus inicijuoja mokyklos bendruomenės narių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

14.2. registruoja ir atlieka mokykloje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;

14.3. remdamasis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

14.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

14.5. teikia siūlymus mokyklos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ir / ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

14.6. konsultuoja bendruomenės narius smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos klausimais.

15. Klasių vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir patyčias, informuoja koordinuojantį asmenį apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

16. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

16.1. įsikiša ir stabdo bet kokius įtarimą keliančius veiksmus;

16.2. praneša besityčiojančiam apie netinkamą jo elgesį, primena ir paaiškina mokyklos nuostatus ir mokinio elgesio taisykles;

16.3. jei nukentėjusiam reikia pagalbos, informuoja pagalbą galinčius suteikti asmenis – mokyklos darbuotojus, tėvus (globėjus, rūpintojus), kitas institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

16.4. išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus;

16.5. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

- 16.6. informuoja atsakingą asmenį apie įvykį;
- 16.7. nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, užpildo pranešimo apie smurtą ar patyčias formą (1 priedas).
17. Atsakingas asmuo, gavęs informaciją apie įtariamas ir / ar įvykusias patyčias ir smurtą:
- 17.1. gautą formą registruoja patyčių registracijos žurnale (žurnalas laikomas atsakingo asmens kabinete);
- 17.2. informuoja mokyklos administraciją ir vaiko gerovės komisiją apie gautą pranešimą;
- 17.3. imasi spęsti patyčių ar smurto situaciją: padedant klasių vadovams organizuoja individualius pokalbius su įvykio dalyviais, informuoja mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui, kviečia juos dalyvauti pokalbiuose, sudaro veiksmų po įvykio planą ir stebi, kaip jis įgyvendinamas.
18. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:
- 18.1. organizuoja posėdį, į kurį kviečia įvykio dalyvius, mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);
- 18.2. aiškinasi situaciją ir priima sprendimus dėl poveikio priemonių taikymo;
- 18.3. supažindina su pagalbos teikimo galimybėmis mokykloje, rekomenduoja smurtavusiam ar smurtą patyrusiam asmeniui kreiptis psichologinės pagalbos;
- 18.4. supažindina skriaudėją su pasekmėmis dėl rekomendacijų nevykdymo; ypatingais atvejais nedelsdamas, bet ne vėliau, kai kitą darbo dieną informuoja policiją, Vaikų teisių apsaugos skyrių, Švietimo pagalbos tarnybą dėl psichologinės pagalbos teikimo ir rekomenduoja smurtavusiam ar smurtą patyrusiam kreiptis psichologinės pagalbos.
19. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo, pastebėjęs ir / ar įtaręs patyčias, informuoja mokyklos direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo.
20. Mokinys, patiriantis patyčias arba žinantis apie patyčias patyrusius asmenis, nedelsiant informuoja bet kurį mokyklos darbuotoją, kuriuo pasitiki.
21. Patyčias patiriančio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba tėvai (globėjai, rūpintojai), žinantys apie vykstančias patyčias, informuoja klasės vadovą ir / ar socialinį pedagogą, kuris registruoja patyčių atvejį užpildydamas pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (1 priedas).
22. Visiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.
23. Tais atvejais, kai yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba arba netikslinga ją teikti mokykloje, klasės vadovas, socialinis pedagogas ir / ar administracijos atstovas nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Visi dokumentai, esantys vaiko/mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus. Registracijos žurnale informacija yra užkoduojama.
25. Visi mokyklos bendruomenės nariai pasirašytinai supažindinami su šia Tvarka kiekvienų mokslo metų pradžioje.
26. Tėvai su šia Tvarka supažindinami tėvų susirinkimo metu, e-paštu ar žinute per elektroninį dienyną.
27. Tvarka skelbiama mokyklos internetinėje svetainėje.

Šiaulių r. Ginkūnų Sofijos ir
Vladimiro Zubovų mokyklos
direktoriatas 2017 m. rugpjūčio 31 d.
įsakymo Nr. V-167
1 priedas

PRANEŠIMO APIE SMURTĄ AR PATYČIAS FORMA

_____ /
data / registracijos Nr.

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie smurtą ar patyčias:	
Kada įvyko smurtas ar patyčios (data, val.):	
Kur įvyko smurtas ar patyčios:	
Kokia patyčių ar smurto forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, uėjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti)	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Kas patyrė patyčias:	
Kas tyčiojosi:	
Kas stebėjo patyčias:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Veiksmų po įvykio planas su:

patyrusiu patyčias:	
asmeniu, kuris tyčiojosi:	
stebėtojais:	
patyčių dalyvių tėvais:	
kitais mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

(pildžiusio asmens vardas, pavardė, parašas)
